

Arctic Lakeland Charter - hanke

Taustaa Kajaanin lentoaseman potentiaali

Jos Kainuun vuodekapasiteetti täytettäisiin 60 prosenttisesti ja puolet matkailijoista saapuisi alueelle Kajaanin lentoaseman kautta, pelkästään incoming-matkailijoiden määrä olisi Kajaanin lentoasemalla yli 800 000 lentomatkestajaa. Tämä tarkoittaisi yli 150 miljoonan euron matkailutuloa ja noin 5000 työpaikkaa.

Lentoliikenne on volyyminbisnes: suuremmilla konetyypeillä matkustaminen on huomattavasti kustannustehokkaampaa ja sitä kautta lentoliikenteen kannattavuus paranee huomattavasti. Esimerkiksi 48-paikkaisella lentokoneella 70 % täyttöasteella operoitaessa Kajaani-Helsinki-Kajaani välin kannattava lentolipun hinta on noin 400 euroa. Jos konekoko vaihdetaan 186-paikkaiseen, kannattava menopaluu-lentolippu maksaa enää 170 euroa. Tästä johtuen pienemmät, alueelliset lentoyhtiöt ovat kärsineet huomattavasti: noin 30 % pienemmillä konekoilla operoivista alueellista lentoyhtiöistä on mennyt Euroopassa konkurssiin vuosien 2008-2013 välillä.

Alueilla, joissa oman alueen väestö ei riitä kannattavan lentoliikenteen kehittämiseen, incoming matkailun rooli kansainvälisen saavutettavuuden kehittämisessä korostuu. Käytännössä incoming matkailu on ainoa keino tehdä näiden alueen lentoliikenteestä kannattavaa. Incoming-matkailun kautta parantunut kansainvälinen saavutettavuus parantaisi muiden elinkeinojen kansainvälistä saavutettavuutta sekä tarjontaa paikallismatkustamiselle ja alueen elinvoimaa.

Kajaanin lentoaseman matkailuliikenteen kehittämisessä on merkittävä potentiaali. Kainuun matkailun vahvuuksia lentoliikenteen kehittämisen näkökulmasta ovat:

- Alueen myyntivaltit ovat kansainvälisesti houkuttelevia ja niiden arvo kasvaa globaalien trendien mukana
- Matkailuinfrastruktuuri on laadukasta ja sijaitsee lähellä lentoasemaa. Kainuun on tiivis matkailukohde.
- Matkailijoille tarjottavat palvelut ovat auki ympärivuotisesti ja matkailuliiketoiminta on jo tällä hetkellä ympärivuotista.
- Tuotteet, paketit ja yhteistyökumppanuudet ovat olemassa, mutta niitä tulisi kehittää tietyille päämarkkinoille sekä charter-tuotantoon sopivimmiksi
- Yrityskenttä on olemassa

- Alueen erikoistuminen luontomatkailuun, hyvinvointi- ja urheilupalveluihin, suurpetojen katseluun, kulttuuriin sekä perhetuotteisiin mahdollistaa vetovoimaisten tuotteiden kehittämisen charter-operaatioihin.
- Matkailun kansainvälisessä myynnissä on paljon käyttämätöntä potentiaalia. Charter lentotoimija valitsee kohteen sillä perusteella ettei sinne lennetä suoria reittilentoja heidän kotimaastaan.

Tarve

Kajaanin lentoliikenteen kehittämisessä on tällä hetkellä seuraavia haasteita:

- Lentojen kannattamattomuus
- Kotimaan liikenteen jatkuvuuden epävarmuus vaikeuttaa pitkäjänteistä kehittämistä ja vaikuttaa investointipäätöksiin
- Kansainvälisiä suoria yhteyksiä tai charter-liikennettä ei matkailun osalta ole. Maaliskuussa 2022 laskeutui seuraavat charterit: Enter Air / Puola, Austrain Airways / Itävalta, LOT/ Puola ja Trade Air / Kroatia. Helmikuussa 2023 saapui historian ensimmäinen matkailija Charter Ranskasta. Näitä halutaan lisää. Saapuneiden chartereiden osalta huomioitavaa, että alueen palvelut toimivat, samoin maapalvelut kentällä.
- Kotimaan liikenteen aikatauluja ei saada tietoon riittävän aikaisessa vaiheessa
- Lennot näkyvät varausjärjestelmissä vaihtelevasti
- Konekoot ja niihin sopivat matkatavarat (erityisesti sukset) on haasteellisia matkailun kehittämisen näkökulmasta
- Lentokoneiden paikoituksen ja maahuollinnan haasteet charter-tuotannossa.
- Matkailun myyntijärjestelmä on puutteellinen DMC-toiminnan ja laajemman tuotannon kehittämisen näkökulmista.
- Lentoaseman liityntäliikenteen järjestäminen uudelleen ja uudella tavalla
- Liikennettä valuu tällä hetkellä muille lentoasemille palvelutasosta johtuen
- Korvaavat liikenne ratkaisut eivät ole riittäviä (esim. yöjuna, liityntäliikenne muille lentoasemille)

Tavoitteet

Hankkeen pitkä tähtäimen tavoitteet ovat:

- Kainuun kansainvälisen saavutettavuuden kehittäminen ja turvaaminen incoming matkailua kehittämällä
- Kainuun matkailu- ja vientitulon kehittäminen
- Kainuun matkailun potentiaalin lunastaminen
- Kainuun matkailun kansainvälistyminen ja päämarkkinoiden monipuolistaminen
- Matkailun kriisinkeston parantaminen
- Pk-yritysten kilpailukyvyyn parantaminen saavutettavuuden parantamisen kautta
- Alueen vetovoimaisuuden kehittäminen
- Vientiteollisuuden ja paikallismatkustuksen edellytysten parantaminen incoming matkailun mahdollistaman lentoliikenteen volyymin kasvattamisen kautta
- Kestävän matkailun periaatteiden huomioon ottaminen palveluiden ja liikenteen kehittämisessä

Hankkeen konkreettiset tavoitteet

- Kajaani-Helsinki PSO-reitin kehittäminen pk-yrityksiä palvelevammaksi
- Tavoitteiden luominen kansainvälisen saavutettavuuden parantamiselle yhteistyössä matkailu- ja vientitoimijoiden kanssa ja sitä kautta sesonkien pidentäminen koko matkailualueella
- Charter-liikenteen kehittäminen Kajaanin lentoasemilla seuraavista päämarkkinoista: UK, Hollanti, Belgia, saksankielinen Eurooppa, Espanja ja Italia.
- Charter liikenteen mahdollisuutta tarkastellaan myös uusilta markkina-alueilta
- Suorien lentojen kehittäminen Keski-Euroopasta
- Matkailutuotteen, myynnin ja markkinoinnin kehittäminen charter-tuotantoa ja PSO reittiä palvelevammaksi
- Mahdollisten kolmiolentojen kuten Frankfurt-Kajaani-Kuusamo-Frankfurt tai Köln-Joensuu-Kajaani-Köln, tai Amsterdam-Kuopio-Kajaani-Amsterdam kehittäminen
- Kajaanin kentän ja Arctic Lakeland tuotetarjonnan tunnettavuuden parantaminen lentoyhtiöille
- Osallistuminen Routes ja Connect Aviation tapahtumiin tuoden esille mahdollisuudet lentokentän ja matkailutarjonnan osalta.
- Yhteistyön vakiinnuttaminen Finavia ja maapalveluja tarjoavan yrityksen kanssa Kajaanin lentokentällä
- Uusien kansainvälisten yhteistyöverkostojen ja liiketoimintakumppanuuksien kehittäminen

Hankkeen toimenpiteet

Toimenpiteet lähtee oletuksesta, että Kajaanin lentoaseman potentiaalin konkreettinen kuvaaminen on tehty Suorat lennot Kajaanin kentälle hankkeessa ja Kajaanin lentoliikenteen kehittämisen toimenpidesuunnitelma ja vastuutahot on määritelty niin, että ne ovat jo toiminnassa.

- Suorien lentojen ja reittilentojen hankkiminen, joka vaatii Routes ja Connect Aviation tapahtumissa esillä oloa

- Asiantuntijalla teetetään Kainuun lentoliikenteen kehittämisen kilpailukykyanalyysi, joka ottaa huomioon jo tehdyn työn Kajaanin lentokentän lentoliikenteen osalta, esim. Lentoliikenteen tulevaisuus Pohjois-Suomessa hankkeen tuotokset, josta saadaan tilasto faktaa, Reittiliikenne hankkeen toimenpiteet, sekä Suorat lentoyhteydet Kajaaniin hankkeen osalta, joista saadaan suoraan matkanjärjestäjä faktat jne. mutta joka uutena sisältää analyysin ja toimenpide-ehdotukset seuraavista osa-alueista: matkaketjut, henkilöstö, maaliikenne, lentoasemainfrastruktuuri, kehitysavustusten käyttö, reittikehitysrahaston mahdollisuudet ja haasteet, reittikehittäminen, lentojen käyttöaste, kannattavuus, aikataulut ja riskit. Analyysiin sisällytetään jo tehty työ kuten ainutlaatuiset myyntivaltit määritelmät, brändi, visio, matkailustrategia, matkanjärjestäjät, joiden kanssa tehdään jo yhteistyötä sekä potentiaaliset KV myyjät, digitaaliset myynti- ja informaatiokanavat, joissa jo ollaan esillä ja joissa puolestaan tulisi olla esillä, varausjärjestelmät jotka käytössä ja jotka tulisi olla käytössä, vuodekapasiteetti, ohjelmalvelut, oheispalvelut sekä DMC toiminta, ketkä ovatkaan kumppanit koko alueella tai eri matkailu alueilla.

- Imago- ja kohdemarkkinointi, yhdessä valitun toimijan kanssa eri markkina-alueilla

- Lentoliikenteen konkreettisten tavoitteiden asettaminen Kainuun matkailun ja vientiteollisuuden näkökulmista

- Yhteistyöverkoston rakentaminen ja yhteistyön kehittäminen, mm.

o Matkailuyritykset ja -organisaatiot

o Vientiyritykset

o Matkanjärjestäjät, joka vaatii markkinoilla oloa eri myyntitapahtumissa ja Sales Runeilla, niin että täydennetään muiden käynnissä olevien hankkeiden toimenpiteitä

o Lentoyhtiöt

o Maaliikennetoimijat

o Lentoasemaoperaattori

o Matkailumyynnin kehittämisensäähköiseen saavutettavuuteen

o Paikallismatkustamiseen liittyvät tahot

- Matkailun tuotekehitys lentoliikenteen kehittämisen näkökulmasta

- Potentiaalisten lentoreittien kulujen sekä aluetaloudellisten vaikutusten arviointi

- Lentoliikenteen tukemisen reunaehdot sekä reittikehittämisen rahoittaminen

- Toteuttaa yhteisiä kampanjoita lentojen markkinoimiseksi

- Matkailun varausjärjestelmien ja organisoitumisen suunnittelu lentoliikenteen kehittämisen näkökulmasta

Toimenpiteiden osalta käydään vielä läpi, mitä hyviä käytänteitä tai tarpeita on ilmennyt Kajaanin reittiliikenteen tukeminen hankkeessa tai mitä toimenpiteitä on jäänyt vielä pois aloittavassa Suorat kansainväliset lentoyhteydet Kajaaniin hankkeessa.

Hankkeen aikataulu, budjetti ja organisaatio

- Hankehallinnoija: Sotkamon kunta, hankkeen toteuttajana palkattu osa-aikainen hankekoordinaattori ja osa-aikainen hankepäällikkö. Lentoasioiden asiantuntijuus ostetaan ostopalveluna henkilöltä / taholta, joka oikeasti tuntee lentoliikenteen lainalaisuudet. Hänen tukenaan toimii alueen hyvin tunteva kolmen hengen myyntitiimi. Asiantuntemusta elinkeinon puolelta etenkin maapalvelujen osalta saadaan Vuokatin Matkailukeskus Oy:n yhteismarkkinoinnissa olevilta yrityksiltä sekä ohjausryhmältä, jona toimii Kainuun lentoliikenteen verkostoryhmä.

- Aikataulu: elokuu 2023 – 31.7.2026

- Budjetti ja omarahoitus:

Arctic Lakeland Charter hanke			2023	2024	2025	2026	yhteensä
			2 500 €	5 000 €	5 000 €	2 500 €	15 000 €
Hyrynsalmi			2 500 €	5 000 €	5 000 €	2 500 €	15 000 €
Kajaanin kaupunki			11 000 €	22 000 €	22 000 €	11 000 €	66 000 €
Kuhmon kaupunki			5 000 €	10 000 €	10 000 €	5 000 €	30 000 €
Paltamo			2 500 €	5 000 €	5 000 €	2 500 €	15 000 €
Puolanka			3 000 €	6 000 €	6 000 €	3 000 €	18 000 €
Sotkamo			8 500 €	17 000 €	17 000 €	8 500 €	51 000 €
Suomussalmi			3 000 €	6 000 €	6 000 €	3 000 €	18 000 €
		Yhteensä	35 500 €	71 000 €	71 000 €	35 500 €	213 000 €
			2023	2024	2025	2026	yhteensä
Hankkeen kokonaisbudjetti			177 500 €	355 000 €	355 000 €	177 500 €	1 065 000 €

Hankkeen suunnittelussa on huomioitu seuraavat hankkeet ja strategiat

- Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020 -hanke

- Lentoliikennestrategia 2015-2030
- Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategia
- Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikenteen kehittämishanke
- Kajaanin reittiliikenne hankkeen tukeminen
- Suorat kansainväliset lentoyhteydet Kajaaniin-hanke
- Kainuun Matkailuhankkeet KV puolelta